

Varkenshouderij: inkomens opnieuw laag

Arjan Wisman

Vleesvarkenshouders profiteerden in 2010 van de lagere biggenprijzen, die in de zeugenhouderij juist tot een daling van het saldo hebben geleid. De gesloten varkensbedrijven realiseren een licht positief inkomen.

Markt en prijzen

Varkenshouders hadden in 2010 opnieuw een moeilijk jaar, vooral door lage marktprijzen. De varkensprijzen waren in 2010 bijna het gehele jaar lager dan vorig jaar, met uitzondering van het laatste kwartaal (figuur 1). Na een kleine opleving in juni zijn de prijzen later weer gedaald door het grotere aanbod op de EU-markt. Gemiddeld was de vleesvarkensprijs in 2010 3% lager dan in 2009. Het aanbod van slachtvarkens in de EU-27 wordt ongeveer 1% hoger geraamd dan in 2009, toen de varkensstapel kleiner was door de inkrimping in Oost-Europa, vooral in Polen.

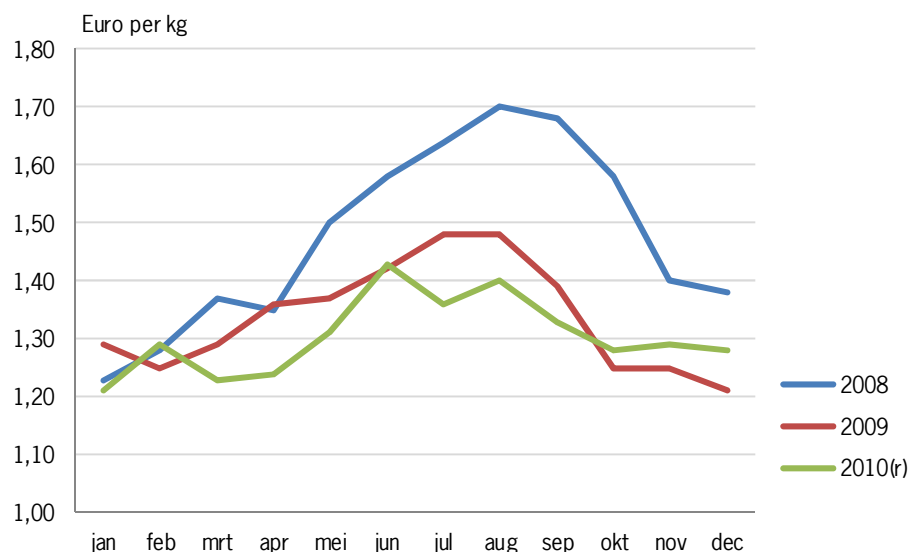
Ook de prijsontwikkeling van biggen was teleurstellend. Begin 2010 waren de prijzen nog redelijk op peil door de traditioneel grotere vraag naar biggen uit het buitenland in het voorjaar. Daarna verloren de biggenprijzen steeds meer terrein. Vooral in het derde kwartaal waren de biggenprijzen flink lager dan in 2009. In de eerste drie kwartalen van 2010 zijn bijna 4,8 miljoen biggen uitgevoerd, dat is bijna 10% meer dan dezelfde periode van 2009. Circa de helft van de uitgevoerde biggen gaat naar Duitsland.

Zeugen: saldo lager

Voor de zeugenhouders was 2010 een slecht jaar, vooral door lagere biggenprijzen en hogere voerprijzen (tabel 1). De biggenprijs is in 2010 11% lager geraamd. De verkochte slachtzeugen zijn 4% in prijs gedaald, evenals de aankooprijzen van opfokzeugen. Daarnaast is het saldo negatief beïnvloed door hogere toegerekende kosten. Zo wordt de gemiddelde voerprijs 2% hoger geraamd dan in 2009. De voerkosten zijn in 2010 uiteindelijk met 16 euro per zeug per jaar gestegen. De energiekosten, vooral aardgas en elektriciteit, zijn gedaald, de overige toegerekende kosten namen iets toe. Het saldo is vooral door lagere biggenprijzen met 145 euro gedaald naar 310 euro per zeug per jaar. Hierdoor is het inkomen in 2010 flink gedaald naar 2.000 euro per onbetaalde arbeidskracht op gespecialiseerde fokvarkensbedrijven (tabel 2). Voor 2010 worden de ontsparringen geraamd op gemiddeld 38.000 euro per bedrijf. Dat is een forse achteruitgang ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vleesvarkens: saldo hoger

Het saldo van de vleesvarkenshouderij is wel gestegen in 2010, vooral dankzij lagere biggenprijzen. Doordat de vleesvarkensprijzen op jaarbasis echter 3% zijn gedaald is een groot deel van het biggenprijsvoordeel afgeroomd. De voerkosten stegen iets, de energiekosten daalden. Uiteindelijk stijgt het saldo van vleesvarkens in 2010 naar verwachting met 20 euro naar 65 euro per dier per jaar.

Figuur 1 Ontwikkeling van de prijs van vleesvarkens (per kg geslacht gewicht, inclusief btw)

Bron: LEI, Prijs-Informatie-Desk.

Tabel 1 Kengetallen in de varkenshouderij a)

	2008	2009 (v)	2010 (r)
Zeugenhouderij			
Saldo per zeug per jaar	318	455	310
Opbrengstprijs per big	42	46	41
Kostprijs per big	51	48	46
Vleesvarkenshouderij			
Saldo per vleesvarken per jaar	77	45	65
Opbrengstprijs per kg geslacht gewicht	1,40	1,28	1,24
Kostprijs per kg geslacht gewicht b)	1,43	1,38	1,30
Kostprijs per kg geslacht gewicht c)	1,53	1,42	1,37

a) bij werkelijke BTW-situatie; b) op vleesvarkensbedrijven; c) op gesloten varkensbedrijven.
Bron: Informatienet.

Belangrijke kostenposten zoals mestafzet, huisvesting en algemene kosten zijn niet in het saldo opgenomen. Deze tellen wel mee voor het inkomen per bedrijf. De prijzen van mestafzet zijn 10% hoger geraamd in 2010. In de loop van het seizoen liepen de mestprijzen op door nat weer en een moeizaam verlopende export. De gunstige ontwikkeling van omzet en aanwas zal in 2010 leiden tot een licht positief inkomen op de vleesvarkensbedrijven, na het negatieve inkomen in het voorgaande jaar (tabel 2).

Voor 2010 wordt het inkomen per onbetaalde arbeidskracht geraamd op 5.000 per vleesvarkensbedrijf, een stijging van 33.000 euro. Toch zullen ook in 2010 geen besparingen mogelijk zijn, want er wordt gemiddeld 14.000 euro per bedrijf ontspaard.

Tabel 2 Rentabiliteit en inkomen op varkensbedrijven				
	Totaal varkens- bedrijven	Fokvarkens- bedrijven	Vleesvarkens- bedrijven	Gesloten varkens- bedrijven
Opbrengst per 100 euro kosten				
2008	90	88	91	91
2009 (v)	88	97	79	88
2010 (r)	89	88	88	91
Inkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per onbetaalde aje)				
2008	9	2	20	1
2009 (v)	4	48	-28	-3
2010 (r)	2	2	5	1
Besparingen (x 1.000 euro per bedrijf)				
2008	-21	-35	-2	-47
2009 (v)	-16	23	-38	-24
2010 (r)	-20	-38	-14	-22
Bron: Informatienet.				

De inkomens van de gesloten varkensbedrijven zijn in 2010 fractioneel hoger dan in 2009. Er wordt echter opnieuw ingeteerd op het eigen vermogen. Eén op de vier varkensbedrijven heeft in 2010 naar verwachting liquiditeitsproblemen, waarbij ingrijpende maatregelen nodig zijn om aan alle betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. In de afgelopen jaren zijn al veel bedrijven gestopt door gebrek aan opvolging of slechte financiële resultaten. Bovendien hebben alle varkensbedrijven begin 2010 moeten melden of ze vanaf 2013 aan de nieuwe regelgeving op het gebied van welzijn en ammoniakuitstoot gaan voldoen. Verwacht wordt dat veel bedrijven in de komende jaren zullen stoppen.

Meer informatie:

LEI-rapport 2010-105 *Actuele ontwikkelingen van bedrijfsresultaten en inkomens in de land- en tuinbouw 2010*